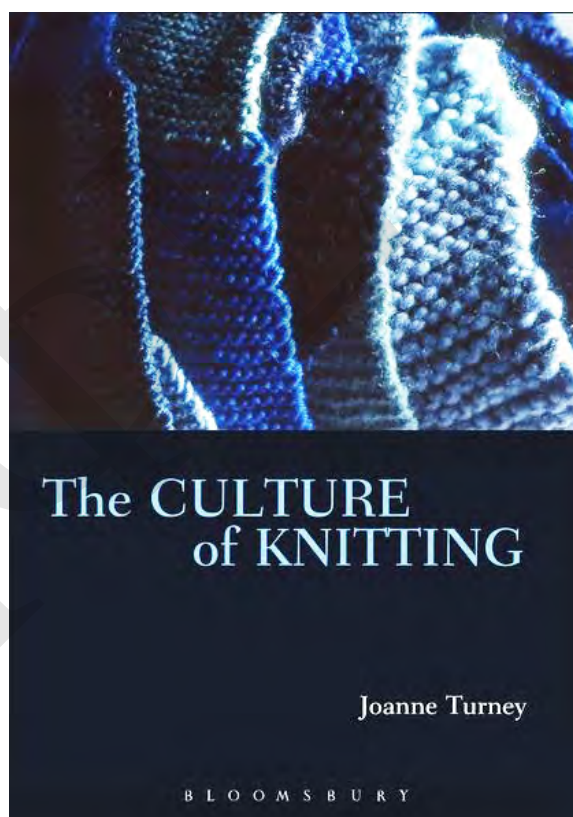

АКАДЕМІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОВСЯКДЕННИХ РУЧНИХ ПРАКТИК ПО-БРИТАНСЬКИ

Наталія Литвинчук

Turney J. *The Culture of Knitting*. Bloomsbury : Berg Publishers, 2009. 288 p.;
Тёрни Дж. *Культура вязания* / пер. с англ. Е. Кардаш. Москва : НЛО, 2017.
460 с.

Монографія британської дослідниці, викладачки Вінчестерської школи мистецтв Саутгемптонського університету Джоан Терні — це абсолютно новаторська за методологічним підходом спроба осмислення в'язання як соціокультурного феномена. Книга є своєрідним зразком, сучасною європейською моделлю студіювання повсякденних практик в політичному, економічному, соціальному та культурному контекстах водночас. Такий нестандартний погляд на проблему, міждисциплінарний характер аналізу звичайного рукоділля є актуальним і перспективним для української гума-

нітаристики, зокрема етнології та культурної антропології, мистецтвознавства.

Авторка монографії, спираючись на масивну історіографію, а також на численні різномірні джерела — усноісторичні оповіді художників, дизайнерів, в'язальниць, жіночі журнали та пресу, художню літературу, кінострічки, телепередачі тощо, пропонує розкриття теми в шести розділах. Абстрагувавшись від традиційно схеми інтерпретації в'язання, дослідниця розглядає відповідну ручну практику в значно ширших рамках, подаючи при цьому в кожній із структурних частин нові ключі до розуміння

її сенсу в соціальній та культурній історії. За Дж. Терні, в'язання — це мистецтво, ремесло, дизайн, мода, речі повсякденного використання, практики.

Багатий фактичний матеріал дав змогу підняти в книзі доволі широке коло питань, таких як гендерна специфікація в'язання, трансформація статусу в'язання та зміна уявлень про нього під час різних хвиль фемінізму, міжпоколінна трансляція в'язальних практик, збереженість традицій в'язання та його переосмислення, адаптація традиційних практик до сучасності, національна та локальна специфіка в'язання тощо. Дослідниця не обмежується в'язанням. На сторінках книги є чимало цікавих матеріалів про рукоділля загалом, їхнє місце в повсякденні, соціальне маркування, а також про зміну стану тих чи тих практик унаслідок упровадження різних урядових та освітніх програм. Показово, що авторські судження в книзі вдало розбавлено нарративами, не позбавленими відповідного аналізу. Як і будь-яке академічне видання, рецензована праця містить теоретичні положення: дослідниця досить переконливо, відповідно до контексту, використовує різні означення об'єкта свого студіювання, критично осмислює їх. Водночас Дж. Терні влучно оперує різними статистичними даними (наприклад, щодо того, як у різні роки ХХІ ст. у Британії та США змінювала-

ся кількість людей, які займалися в'язанням). Це робить зміст книги інформативно наповненим і достатньо аргументованим. Варто також зазначити, що ілюстрування монографії цікавими фотоматеріалами вирашно візуалізує текст, його змістове навантаження.

Попри те, що хронологічно дослідження охоплює період від 1970 років до сучасного ХХІ ст. (за словами авторки, це її свідомо відмова від опису в довготривалій ретроспективі, оскільки так робила більшість авторів), робота не позбавлена екскурсів у першу половину ХХ ст. чи навіть ХІХ ст. Можна також говорити про досить широку географію, адже об'єктом вивчення стали британські, американські, європейські та австралійські в'язальні практики.

Вагомість запропонованого підходу Дж. Терні в книзі «Культура в'язання» до вивчення повсякденних ручних практик складно переоцінити. Оригінальне за своїм задумом і глибоке за змістом британське академічне видання особливо буде корисним для тих, хто має в колі своїх наукових інтересів історію та сучасний стан ремесел, різних видів рукоділля, хендмейду, хобі тощо. Саме через опрацювання такого штибу іноземних досліджень, інтерпретацію їхньої методології має відбуватися входження української науки в європейський та світовий контекст.